

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Virtutibus Ad Quas Ducit Et Vitiis A Quibus Abducit Doctrina Lovaniensium De Gratia Christi

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Tertia. Doctrina de Gratia per se efficaci ducit ad veram Spem,
ac salutarem Timorem, docetque cavere vitia generatim, & quædam
speciatim.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951914-1

Non obstat etiam quod aliqui, qui de gratia per se efficaci non rectè senserunt, humiles reverà fuerint.

EX iis quæ paragrapho 8. dicta sunt, patet quod alia sit humilitas veritatis, alia charitatis; ibidem etiam ostensum est, quod in aliquibus possit reperiri humilitas veritatis sine humilitate charitatis. Nunc superest ut ostendamus, absolute fieri posse, ut in aliquo sit humilitas charitatis sine humilitate veritatis, id est, ut in aliquo sit humilis affectus residens in voluntate, sine vera ac humili notitia gratiæ residente in intellectu. Difficilius quidem id fieri potest in iis, qui vident consequentias Theologicas: nam secundum has ex humilitate charitatis siue charitate humili inferitur non solum doctrina vera de humilitate, sed etiam, ut in superiori §. probatum est, vera doctrina de gratia per se efficaci: & hinc fit ut qui carent humili notitia gratiæ per se efficaci, & potissimum qui habent positivam persuasionem contrariam, soleant ab intellectu, veluti importuno & malo duce impelli ac abduci ab humilitate charitatis. Absolute tamen non repugnat, præcipue in homine imperito reperiri in voluntate charitatem humilitatis, siue humilem affectum amoris; etsi in intellectu existat opinio contraria veritati de gratia per se efficaci: quandoquidem contingere possit, ut intellectus habeat instructiones atque iudicia re-ipsa sibi repugnantia, ut patet ex dictis superiori §. de iis qui gratiam censent dari omnibus, & tamen unà dicunt, *quidquid boni est in nobis non esse à nobis*, sed ab illa gratia, quæ omnibus datur. Præterea absolute fieri potest, ut affectus voluntatis sit difformis à notitia intellectus non solum (quod sæpè fit,) dum notitia intellectus est recta, voluntatis autem affectus obliquus, sed etiam ita ut ex adverso intellectus habeat falsam persuasionem, & voluntas affectum rectum. Quod facilius evenit illis, qui defectu studii Theologici aut profundioris ingenii, non advertunt dissonantiam, quæ intercedit inter notitiam sui intellectus, & affectum suæ voluntatis.

CONCLUSIO TERTIA.

Doctrina de Gratia per se efficaci ducit ad veram Spem, ac salutarem Timorem, docetque cavere vitia generatim, & quædam speciatim.

§. I.

Vera Spes in sola spe gratia innititur.

FAMILIAM tuam Domine, orat Ecclesia Dominica 4. post Epiph. *continua pietate custodi ut qua in sola spe gratia caelestis innititur, tuâ semper protectione muniatur.* Conformiter ad hæc S. Augustinus de bono perseverantiæ, cap. 6. *Tutiores vivimus, si totum Deo damus, non autem nos illi ex parte committimus.* Sic etiam Deum loquentem introducit Auctor Libelli de Imitatione Christi. l. 3. cap. 15. *Maximè cum propria resignatione mihi totum committendum est.* Et alibi: *Cur non te totum mihi committis?* Negari non potest, quin hæc omnia aptissime expriment veram ac Christianam spem, quæ omnino innititur doctrinæ de gratia efficaci primâ Conclusionem expressæ. Etenim gratia per se efficax (verbis Augustini loquor) *facit id faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati. Nam Sanctis in Regnum Dei per gratiam Dei prædestinatis, siue infirmitati voluntatis eorum nunc ita sub-*

...atum est, ut divinā gratiā indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur. Ut jam teste Apostolo non sit volentis neque currentis, sed miserentis Dei. Porro si gratia quam in prima Conclutione descripsimus voluntati praebeat vires efficacissimas, si per gratiam illam voluntas humana in hoc statu naturae lapsae indeclinabiliter & insuperabiliter agatur; si jam non sit volentis neque currentis sed miserentis Dei; evidenter concluditur in sola spe gratiae caelestis, innitendum esse, totum Deo dandum esse, & maxime cum propria resignatione totum Deo committendum esse. Quod enim non discedamus à Deo, non est omnino in viribus liberi arbitrii quales nunc sunt: fuerat in homine antequam caderet..... Post casum autem hominis non nisi ad gratiam suam Deus voluit pertinere ut homo accedat ad Deum, neque nisi ad gratiam suam voluit pertinere ut homo non recedat ab eo. Aug. de Bono Persev. c. 7. Ita ergo se res habet juxta doctrinam de gratia, per se efficaci verbis Augustini ante expressam, ut merita quae habemus in hoc statu non recedendo à Deo, item accedendo ad Deum, non nisi ad gratiam suam Deus voluerit pertinere: Gratia vero illa tota est ex Divina praedestinatione, praedestinatio ex mera Dei misericordia. Ex quibus rursus evidens est spem totam ponendam esse in gratia & misericordia Dei, quibus etsi liberrime, tamen efficacissime, facit nos in praeceptis suis ambulare.

§. 2.

Qui Augustini doctrinam de Gratia per se efficaci negant, admittere debent quod potius in sola spe virium liberi arbitrii, quam gratia innitendum sit.

Universa haec velut omnino falsa repudianda erunt, si contra S. Augustinum sentias Deum solummodo dare Gratiam possibilitatis, liberum vero arbitrium dare ipsam actionem, determinando gratiam possibilitatis ad actum. Quomodo enim hoc posito dici poterit quod in sola spe gratiae caelestis sit innitendum? Quomodo quod totum Deo dandum? Quomodo denique quod totos nos Deo committere oporteat? Merita enim quae habemus in hoc statu non recedendo à Deo, item accedendo ad Deum, omnino erunt in viribus liberi arbitrii quales nunc sunt; nec dici poterunt, non nisi ad gratiam Dei pertinere: praedestinatio tota erit ex meritis; nec verum erit, imo nec verosimile illud Apostolicum: non est volentis neque currentis, sed miserentis Dei: sed è contra potius: est volentis & currentis, non miserentis Dei. Eritque pro antedicta oratione Ecclesiae substituenda haec, velut gratiarum actio à quodam gratiae per se efficaci Impugnatore ferventissimo praeformata. O Domine! posuisti omnia in arbitrio nostro, perinde ac si solis naturae viribus regnum obtinendum esset: quam orationem vel ideo forte facilius recipient alii, quia illius authorem ab insigni eruditione, & vitae sanctitate, in nuperis quibusdam Theſibus adeo commendabilem asserunt.

§. 3.

Doctrina de gratia per se efficaci mire ducit ad salutarem Timorem.

Cum motu & tremore (ait Apostolus Philipp. 2.) vestram salutem operamini: Deus est enim, qui operatur in vobis & velle, & perficere, pro bona voluntate. Qui se existimant stare, videant ne cadant, inquit Trident. sess. 6. cap. 13. & addit: cum timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in orationibus & oblationibus, in jeuniis, & castitate. Formidare enim debent &c., ex quibus patet, quod timor qui jubetur his verbis: Qui se existimat stare videat ne cadat, id est, qui etiam his: cum metu & tremore vestram salutem operamini, fit admodum utilis; utpote excitans ad labores, vigilias, eleemosynas, &c.

Ad utilem ac salutarem illum timorem mire ducit doctrina de necessitate gratiae per se efficacijs

efficacis : nam si ad quemvis actum bonum necessaria sit gratia per se efficax , sequitur quod ista gratia careant , qui ejus effectu carent. Ex quo ulterius consequarium est , quod gratia illa non omnibus detur : quibuscumque autem divinitus datur , misericorditer datur : quibus autem non datur , ex justitia non datur , *in pœnam* (ut post S. Augustinum docet S. Thomas) *precedentis , aut saltem originalis peccati*. Si in pœnam precedentis aut saltem originalis peccati non detur ; facile est videre quanto jure timeamus & tremamus , ne gratia ista nobis denegetur : *Quis enim dicere potest mundum est cor meum , purus sum à peccato ?* Prov. 20. *Nam si dixerimus , quoniam peccatum non habemus , ipsi nos seducimus , & veritas in nobis non est.* 1. Joan. 1. Doctrina igitur de necessitate gratiæ per se efficaci merito timorem justis incutit , dum una ex parte se sine gratia per se efficaci perseverare non posse considerant ; ex altera vero tam multa in sese reperiri , ob quæ Deus , si juste tantum cum ipsis & non misericorditer agere vellet , posset gratiam illam sive donum perseverantiæ non dare. Majorem ex illa doctrina causam timendi habent , qui necdum sunt conversi ; cum ratione peccati mortalis in quo etiamnum existunt , longe magis indigni sint gratiæ per se efficaci ad resurgendum necessariâ. Maximam verò timoris causam habent , qui in peccatum quoddam mortale actu se præcipitant ; quandoquidem de isto peccato numquam prout oportet poenitere poterunt , nisi gratiam per se efficacem poenitendi , sive ipsam poenitentiam largiatur ille , quem actu contemnunt : id est , cujus beneficio maximo indignissimos se reddunt ipsò præsentis factò , quo mortaliter peccant. Hinc S. Paulus postquam pronuntiârat : *cum metu & tremore salutem vestram operamini* , causam metûs & timoris assignat hanc : *Deus est enim , qui operatur in vobis & velle & perficere pro bona voluntate* : quasi diceret , cum metu & tremore salutem vestram operamini , quia nihil boni aut velle aut perficere valetis , nisi Deus illud in vobis operetur , idque pro suo beneplacito ; intellige , nisi operetur per gratiam per se efficacem , non solum quia gratia possibilitatis non propriè ipsum velle & perficere , sed tantum potestatem volendi & perficiendi operatur ; sed vel maxime ob rationem mox assignandam.

§. 4.

Gratia possibilitatis , quam omnibus dari censent , non adducit causam timendi.

SI Deus bonum operaretur in nobis solum per gratiam possibilitatis , non possent illius gratiæ Defensores ullam hinc inferre causam timendi : quandoquidem secundum ipsos gratia possibilitatis & omnibus & semper ita detur , ut absolutè pendeat à solo nutu voluntatis gratiam illam ad actum determinare. Non erit ergo hac in parte timendum justis venialiter peccantibus , non etiam injustis conversionem suam pro libitu differentibus , non denique impiis , vel in ipsa scelerum patratione ; nam gratia ista , ut putant , omnibus datur , & numquam denegatur , non magis quam ipsa arbitrii libertas. Peccatorum occasiones quantumvis propinquæ , vel prout vocare amant , proximæ , eodem titulo vitandæ non erunt ; quia nec in ipsis occasionibus peccatorum propinquis & proximis juxta hanc doctrinam ulli hominum , ullo tempore deerit gratia possibilitatis peccata vitandi. Nec est quod ex hac parte timeant , qui Deo non vocante , imo ne consulto quidem , sese intrudunt in animarum curas , in statum ac munia Ecclesiastica aut secularia quantumvis periculosa : imo nihil illorum poterit censeri periculofum , cum in illis cuilibet & semper adsit , quemadmodum libertas ; ita & gratia possibilitatis , quam proinde voluntatis nutu ad actum , adeoque ad salutem semper determinare valeant : sed nec Simoniacis , aut quibusvis sceleratis , imo Ecclesiæ aut reipublicæ Officiorum furibus & latronibus , eo titulo quidquam periculi imminet , nam gratia ista nec illis ullò tempore deesse potest , non magis rursus quam libertas arbitrii.

Ex

Ex ante-dictis de timore ac timoris vacuitate inferuntur opposita corollaria practica.

EX dictis sequitur primò, quod doctrina Augustini de gratia per se efficaci, justos deterreat à peccatis venialibus committendis, & quod doctrina opposita inclinet, ut justii peccata venialia committere non timeant, saltem eo titulo, quod gratiâ ad perseverandum necessariâ se indignos reddant. Secundò, quod Augustini & nostra doctrinâ de gratia peccatores provocet, ut si hodie vocem Domini audiant, non obdurent corda sua, ne postea dicatur: *Quia vocavi & renuistis: extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret. Despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu vestro ridebo & subsannabo..... tunc invocabunt me, & non exaudiam, &c.* Id est, doctrina ista incitat peccatores, ut cito resipiscant, ne postea resipiscendi gratiam non obtineant. Opposita vero doctrina facit, ut ipsi audeant conversionem suam de die in diem; imò usque ad finem vitæ differre, dum gratiam resipiscendi, quamdiu vita durat, sibi nunquam defuturam credant. Tertio, quod nostra à mortalibus peccatis patrandis cohibeat (intellige per modum instructionis & directionis) altera vero ad illa audaces faciat, dum sibi persuadent, quod durante libertate arbitrii, nunquam deerit gratia poenitendi. Quarto, quod vera doctrina de gratia cogat peccatorum occasiones deferere, quia in illis opus est majori gratia, quam Deus justissime denegat, specialiter iis qui occasione peccatorum sese ingerendo, per istam præsumptionem omni gratia & multo magis gratia majori se indignos reddunt. Similiter sequitur, quod doctrina de gratia possibilitatis animet, ut peccatorum occasiones non vitentur. Quintò sequitur, quod secundum doctrinam de gratia per se efficaci sit summe periculosum inconsulto aut non vocante Deo in animarum curas, in statum, & munia Ecclesiastica aut secularia, in quibus multis magnisque gratis opus est, sese intrudere; cum hac præsumptione Deus sollicitetur, & quasi impellatur, ut gratiam suam, præcipuè tam copiosam & tam magnam istis subtrahat; cum perindè agant, ac si divinâ gratiâ in occasione istis ad vitandum peccatum non indigerent vel certe illa gratia præsumptuosis istis foret debita. Pariter ex doctrina adversa deducitur non esse necessarium, ut in muniis illis ad eundem Deus consulatur, aut vocatio ejus expectetur. Denique sequitur, quod summe horrendum sit, juxta nostram doctrinam de gratia, manere in functionibus statûs, officii, aut beneficii Ecclesiastici, aut etiam secularis; manere, inquam, in istis functionibus multas ac magnas gratias requirentibus, dum in ejusmodi statum, beneficium aut officium per Simoniam, aut alias malas artes quispiam intravit. Hinc conformiter ad doctrinam de gratia per se efficaci, ejusmodi fures, ut Christus vocat, & latrones à functionibus suis suspenduntur, degradantur, beneficiis suis exuuntur, poenâ non minus salutari quam justâ, non minus ad cavendum mala Ecclesiæ, quam ipsorummet intrusorum perutili. Etenim sicuti in perniciem suam, ita quoque in damnum Ecclesiæ, & infinitarum quandoque animarum intrusi illi, subtractâ sibi gratiâ efficaci sine qua nihil boni agent, manent in antecedentibus functionibus. Quæ omnia etsi vel ipsâ experienciâ, proh dolor! sint notissima, tamen veluti prorsus falsa habenda erunt, si omnibus ac semper detur gratia possibilitatis quam pro nutu suo voluntas determinet ad actum.